
Poradenství pro osoby se sluchovým postižením

Mgr. Jiří Langer, Ph.D.

Mgr. Pavel Kučera

Cíle

Cílem kapitoly je představit aktuální nabídku poradenských služeb pro osoby se sluchovým postižením i jejich rodinné příslušníky, pedagogy, zaměstnavatele a případně jiné pomáhající profese. Jednotlivé poradenské služby jsou charakterizovány popisem své náplně a jejich vymezení je vždy doplněno kontaktem, na kterém je možné získat více informací.

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- orientovat se v aktuální nabídce poradenských služeb pro osoby se sluchovým postižením;
- charakterizovat jednotlivé poradenské instituce a určit specifika jejich služeb;
- vyhledat další potřebné informace o jednotlivých poradenských službách;
- vybrat nejvhodnější poradenskou instituci pro konkrétní případ klienta se sluchovým postižením.

Průvodce studiem

V následující kapitole se seznámíte s oblastí komplexního poradenství pro osoby se sluchovým postižením. Text jsme se snažili zkonstruovat tak, aby byl přehledný a zřetelně z něj vyplynuly charakteristiky a popisy služeb jednotlivých poradenských institucí. Znamé rčení „dobrá rada nad zlato“ platí v případě sluchového postižení několikanásobně, a proto věříme, že prostudováním této kapitoly si upevníte povědomí, kam se pro případnou radu nejlépe obrátit.

Dostatek informací je pro osoby se sluchovým postižením, případně pro jejich zákonné zástupce i rodinné příslušníky, nezbytným předpokladem pro úspěšné překonání negativních důsledků sluchového postižení. Včasnou, odbornou a kvalitní poradenskou intervencí je možné minimalizovat nežádoucí dopady poruchy sluchu na osobnost nositele a zajistit takové podmínky, aby mohl další vývoj osobnosti sluchově postiženého probíhat pokud možno harmonicky a bez omezení. V české speciálněpedagogické surdopedické praxi v současné době působí několik institucí a organizací, které poskytují komplexní i úzce zaměřené poradenské služby zacílené na osoby se sluchovým postižením a jejich okolí.

1 Služby rané péče

Tamtam **Středisko rané péče Tamtam**

Holmanová (2005, s. 6) uvádí, že „vrozená těžká sluchová vada nebo sluchová vada získaná v prelingválním období má trvalé a vážné důsledky pro vývoj osobnosti postiženého dítěte“. Jednou z nejdůležitějších surdopedických i obecně speciálněpedagogických zásad je potřeba **včasného zahájení** odpovídající komplexní a speciálněpedagogické péče, která je v raném věku dítěte náplní činnosti středisek rané péče. V České republice v současné době neexistuje síť státních středisek rané péče a jedinou organizací, která na poli rané péče pro děti se sluchovým postižením působí, je **Středisko rané péče Tamtam** se sídlem v Praze a pobočkou v Olomouci.

Cíle Tamtamu Středisko rané péče Tamtam, jehož zřizovatelem je občanské sdružení Federace rodičů a přátel sluchově postižených, vzniklo v roce 2000 a základem jeho programu je „**široká podpora rodiny vychovávající dítě se sluchovým nebo kombinovaným postižením od doby, kdy bylo sluchové posti-**

žení diagnostikováno, do doby nástupu do výchovně-vzdělávacího procesu, případně i dříve při pomoci u vytváření a plnění výchovně-vzdělávacího plánu dítěte v předškolním nebo školním zařízení, nejvýše však do sedmi let věku dítěte“ (www.frpsp.cz)

Středisko Tamtam poskytuje svým klientům tyto typy poradenských služeb:

Typy služeb

- psychologické poradenství,
- pedagogické poradenství,
- sociální poradenství,
- podpora psychomotorického vývoje dítěte.

Primárním cílem střediska Tamtam je podpora plnoprávného vztahu všech členů rodiny k péči o dítě se sluchovým postižením, a to včetně širokého příbuzenského okruhu, „protože pozitivní přijetí dítěte zejména prarodiči nebo dalšími sourozenci výrazně ovlivňuje vytváření postojů a vztahů rodičů ke svému dítěti. Dále se zaměřuje na podporu sociální integrace celé rodiny, která je více či méně narozením a výchovou postiženého dítěte ovlivněna. Závislost rodiny na speciální péči a službách by se měla postupně snižovat, tak aby se její fungování s jistými nutnými úpravami nelišilo od fungování jiných rodin s dětmi.“

Středisko Tamtam **shromažďuje odborné informace a literaturu**, aktivně se účastní seminářů a konferencí, pořádá kulturní a zábavné akce pro širokou veřejnost, vše s cílem **osvěty a vzdělávání** v oblasti sluchového postižení. Informovaností a přirozeným přístupem rodiny i ostatních ke sluchově postiženým dětem se snaží předejít mnoha nedorozuměním, překonat nedůvěru, předsudky i nevědomou obavu okolí a vytvořit plnohodnotné, rovnoprávné vztahy mezi postiženými a jejich okolím.“ (www.tamtam-praha.cz)

Základem poskytovaných služeb jsou **pravidelné konzultace v rodinách** klientů konané v intervalu 4 až 6 týdnů, poradenské intervence v oblasti psychologické, pedagogické, sociální, právní a zdravotnické, tedy postupné provázení rodin od zjištění sluchové vady u dítěte až do doby úspěšné socializace, integrace a inkluze dítěte nebo do okamžiku předání dítěte do péče dalších odborníků.

Kromě uvedených oblastí spočívá činnost střediska Tamtam ve **zprostředkování odborných** lékařských, psychologických i jiných **vyšetření a konzultací** na specializovaných pracovištích. Značný význam má rovněž možnost setkávání rodičů s jinými rodiči stejně nebo obdobně postižených dětí, pomoc při výběru a zakoupení speciálních kompenzačních pomůcek, zapůjčování a zácvek v použití speciálních pomůcek a hraček, včetně speciálních počítačových programů pro rozvoj řeči a sluchu. Nedílnou součástí poradenské činnosti je také **poskytování informací o sluchovém postižení** a možnosti reedukace a rehabilitace, včetně zapůjčování odborné literatury, pomoc s výběrem speciálního zařízení a s dojednáváním podmínek pro přijetí dítěte do speciálního zařízení, případně do integrace, pomoc při výběru vhodného způsobu komunikace a možnost domácích konzultací s dalšími specialisty – klinickým logopedem nebo lektorem znakového jazyka, podle vlastního uvážení rodičů. (www.tamtam-praha.cz)

Další služby

„Další velkou skupinu tvoří **služby poskytované střediskem ambulantně**, formou konzultací s klienty v prostorách střediska Tamtam, kde funguje poradna psychologa a logopeda, je možné dojednat si individuální návštěvu u sociálního pracovníka, fyzioterapeuta, foniatra, neurologa a technika kompenzačních pomůcek, objednat videotrénink interakcí a pravidelný nácvik na audiometrii. V rámci střediska Tamtam se rodiče mohou účastnit kurzů znakového jazyka.“ (www.tamtam-praha.cz)

Neméně důležitou složkou programu rané péče pro děti se sluchovým postižením jsou osvětové, vzdělávací a společenské aktivity, které probíhají formou **setkávání rodičů**, organizací **odborných seminářů** a pořádání **týdenních pobytových akcí** pro celé rodiny. Kromě informačního významu mají uvedené aktivity rovněž vysoký význam socializační, „protože v rámci těchto

Osvětové aktivity

aktivit mají rodiče možnost blíže poznat další rodiče a děti, kteří se potýkají, nebo dříve potýkali, s podobnými problémy, mohou zhodnocovat, jakým způsobem k nim ostatní přistupují a jak je řeší, vytvářejí se přátelství, která dlouhodobě přetrvávají“. (www.tamtam-praha.cz)

- Služby Středisko rané péče Tamtam nabízí aktuálně tyto služby:
- Tamtamu
- konzultace a poradenská intervence v rodinách;
 - konzultace po telefonu nebo elektronickou poštou;
 - ambulance klinického logopeda, psychologa, foniatra, fyzioterapeuta, sociálního poradce, nácvik audiovyšetření;
 - pravidelná setkání rodičů dětí s postižením doplněná semináři na žádaná témata, skupinovým terapeutickým sezením s psychologem aj.;
 - týdenní a víkendové pobytové akce;
 - videotrénink interakcí;
 - zprostředkování kontaktů (lékař, úřad, škola) a asistence při jednáních;
 - propagace včasné diagnostiky a všeobecná prezentace problematiky sluchově postižených;
 - půjčování literatury, speciálních didaktických pomůcek, ozvučených hraček, počítačových logopedických a didaktických programů;
 - prodej vlastních logopedických a didaktických pomůcek;
 - výuka a tlumočení znakového jazyka.

Cílová skupina Poskytované služby jsou určeny všem **rodinám s dětmi** ve věku do sedmi let **se sluchovým nebo kombinovaným postižením** a rodinám s dětmi se závažným postižením vývoje řeči. Služeb střediska mohou využít rovněž **rodiny**, které mají **pochybnosti o vývoji sluchu** svého dítěte, nebo rodiny, které **kontaktují** středisko Tamtam na základě **vlastního uvážení a zájmu**. Jednotlivé služby pracovníků střediska mohou rovněž využívat **neslyšící rodiče**, kteří potřebují pomoci s péčí o své dítě (slyšící i neslyšící).

Dostupnost služeb „*Veškeré služby a účast v programu rané péče jsou pro klienty **dobrovolné** a k jejich využití se rozhodnou na základě **vlastního uvážení a rozhodnutí**. Pracovníci Tamtamu sami klienty nevyhledávají a nekontaktují, rodiny se o možnosti využití služeb střediska dozvídají převážně od jiných klientů nebo ve zdravotnických zařízeních, kde jim tuto možnost na základě vzájemné spolupráce doporučí. Jedinými omezeními, limitujícími využití služeb poskytovaných střediskem Tamtam, jsou věk dítěte od 0 do 7 let a příslušné zdravotní postižení – sluchové, kombinované nebo závažné postižení vývoje řeči. Kromě přesně vymezených nadstandardních služeb jsou všechny služby poskytovány **zdarma**. Podle zájmu poskytuje Středisko rané péče Tamtam své služby všem na **celém území republiky**.“* (www.tamtam-praha.cz)

2 Speciálněpedagogická centra

Speciálněpedagogická centra pro sluchově postižené jsou **školská účelová zařízení**, zřizovaná obvykle při mateřských a základních školách pro sluchově postižené. Personál speciálněpedagogických center by měly vždy tvořit následující profese:

- speciální pedagogové (surdoped a logoped),
- psycholog,
- sociální pracovník.

Poskytované služby Kromě obecných standardních služeb poskytují speciálněpedagogická centra, obdobně jako střediska rané péče pro sluchově postižené, svým klientům **široký komplex specifických služeb a poradenských aktivit**, mezi které patří podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 72/2005 Sb. zejména tyto činnosti:

- budování a rozvoj komunikačních dovedností žáka;

- rozvoj orální komunikace (výstavba mluvené řeči od hlásek po věty, náprava výslovnosti, posazení hlasu, rozvoj slovní zásoby, sluchová výchova, rytmizace, dechová cvičení);
- rozvoj vizuálně-motorické komunikace (znakový jazyk, oční kontakt, jemná a hrubá motorika, mimika obličeje, polohy a postavení rukou, umístění v prostoru, pojmová a slovní zásoba ve znacích, stavba věty);
- nácvik čtení s porozuměním;
- výcvik odezírání;
- kurzy znakového jazyka pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, školy a školská zařízení;
- spolupráce s příslušnými odbornými zdravotnickými zařízeními, klinikami ORL, pracovišti, která provádějí kochleární implantace;
- speciálněpedagogická příprava dítěte na kochleární implantaci a participace na následné rehabilitaci;
- cvičení na posilování nepostižených smyslových funkcí;
- nácvik používání kompenzačních pomůcek;
- pořádání individuálních i skupinových terapií (vedených psychologem) pro zákonné zástupce;
- organizace rodinných terapií, krizových terapií a terapií pro neslyšící zákonné zástupce;
- instruktáže pro zákonné zástupce;
- provádění sluchové výchovy, osvojení zásad manuální komunikace, rozvoj motoriky dítěte, výuka alternativních metod čtení, analyticko-syntetická metoda čtení, nácvik čtení s porozuměním, vedení pojmových deníků;
- pomoc při řešení výchovných problémů;
- nácvik činností pro vyšetření audiometrem a příprava na audiometrické vyšetření.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že **škála činností**, které poskytují speciálněpedagogická centra pro sluchově postižené, **je velmi široká**. Veškeré aktivity je možné rozdělit do následujících okruhů komplexních služeb:

Oblasti služeb

- specifický výcvik (trénink) sluchově postižených dětí;
- specifický výcvik (trénink) rodinných příslušníků;
- komplexní diagnostika dítěte;
- psychorehabilitační pomoc rodině;
- sociální poradenství;
- podpora integrace ve škole běžného typu.

Nad rámec svého základního působení participují pracovníci speciálněpedagogických center pro sluchově postižené rovněž na službách v rámci rané péče o sluchově postižené děti, protože není v silách jediných dvou poboček Střediska rané péče Tamtam obsáhnout potřeby celé republiky. V současné době působí v České republice tato speciálněpedagogická centra pro sluchově postižené:

Služby rané péče

Název a adresa	Oblast působení
SPC pro SP a pro děti s kombinovaným postižením, Mládeže 1102, 266 01 Beroun	Středočeský kraj
SPC pro SP, Novoměstská 21, 621 00 Brno	Jihomoravský kraj
SPC pro SP, Riegrova 1, 370 01 České Budějovice	Jihočeský kraj
SPC pro SP, 8. pěšího pluku 1975 (Komerční centrum), 731 02 Frýdek-Místek (detašované pracoviště SPC pro SP ve Valašském Meziříčí)	Moravskoslezský kraj
SPC pro SP, Štefánikova 549, 500 11 Hradec Králové	Královéhradecký kraj, Pardubický kraj

Seznam SPC

Název a adresa	Oblast působení
SPC pro SP, Široká 42, 664 91 Ivančice	Jihomoravský kraj
SPC pro SP, Školní 3208, 697 01 Kyjov	Jihomoravský kraj
SPC pro SP, E. Krásnohorské 921, 460 01 Liberec	Liberecký kraj
SPC pro SP, Kosmonautů 4, 772 00 Olomouc	Olomoucký kraj
SPC pro SP, Spartakovců 1153, 708 00 Ostrava-Poruba	Moravskoslezský kraj
SPC pro SP, Mohylová 90, 312 09 Plzeň	Plzeňský kraj, Karlovarský kraj
SPC pro SP, Ječná 27, 120 00, Praha 2	Praha, Středočeský kraj
SPC pro SP, Holečkova 4, 150 00, Praha 5	Praha, Středočeský kraj
SPC pro SP, Výmolova 169, 150 00, Praha 5	Praha, Středočeský kraj
SPC pro SP, Vsetínská 454, 757 14 Valašské Meziříčí	Zlínský kraj
SPC pro SP, Příluky 372, 760 01 Zlín (detašované pracoviště SPC pro SP ve Valašském Meziříčí)	Zlínský kraj

3 Poradenství pro studenty se sluchovým postižením na vysokých školách

Na českých vysokých školách jsou v současné době realizovány **dva studijní programy**, které jsou **primárně určeny a plně přizpůsobeny studentům se sluchovým postižením**. Na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně je to bakalářský studijní program oboru výchovná dramatika Neslyšících, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze se jedná o bakalářský a navazující magisterský studijní program oboru čeština v komunikaci neslyšících.

Vysokoškolská
poradenská
centra

Vysokoškolské vzdělávání studentů se sluchovým postižením jiných studijních programů a oborů **probíhá** v České republice **formou integrace**. Pro zajištění odpovídajících podmínek pro studenty se sluchovým postižením působí zejm. tato vysokoškolská poradenská centra a střediska:

- Centrum podpory studentům se specifickými potřebami, Univerzita Palackého v Olomouci;
- Kancelář pro studenty se speciálními potřebami, Univerzita Karlova v Praze;
- Teiresiás – Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky, Masarykova Univerzita, Brno.

Mezi další vysokoškolská poradenská zařízení patří tyto instituce:

- Informační a poradenské centrum, Západočeská univerzita v Plzni;
- Akademická poradna a centrum podpory, Technická univerzita v Liberci;
- Informační a poradenské centrum, Univerzita Pardubice;
- Augustin, Univerzita Hradec Králové;
- Pyramida – Centrum podpory studentům se specifickými potřebami;
- Handicap poradna, České vysoké učení technické.

Poskytované
služby

Uvedená poradenská centra a pracoviště poskytují zpravidla **komplexní obecné poradenské služby** (pedagogické, speciálněpedagogické, psychologické, sociální a právní poradenství) i odborné a specifické služby pro uchazeče a studenty se sluchovým postižením:

- tlumočení znakového jazyka a znakované češtiny;
- zapisování přednášek;
- zapůjčování technických a kompenzačních pomůcek;
- výuka komunikačních technik.

Personál vysokoškolských poradenských center je obvykle tvořen odbornými akademickými pracovníky se speciálněpedagogickým vzděláním, případně externími poskytovateli služeb.

4 Organizace poskytující poradenské služby osobám se sluchovým postižením

4.1 Federace rodičů a přátel sluchově postižených

Občanské sdružení Federace rodičů a přátel sluchově postižených (FRPSP) vzniklo v roce 1990 FRPSP „z potřeby rodičů sluchově postižených dětí vzájemně si pomáhat při výchově svých dětí“ a hlavním cílem je „přispívat k rozvoji péče o sluchově postižené děti a pomáhat jim a jejich rodičům překonávat následky sluchového postižení“. (www.frpsp.cz)

Kromě již zmiňovaného Střediska rané péče Tamtam, kterého je zřizovatelem, poskytuje FRPSP rovněž **služby z oblasti sociálního a speciálněpsychologického poradenství**.

Služby sociální poradny FRPSP:

- pomoc při vyřizování telefonátů (např. objednání k lékaři, zajištění ubytování apod.);
- pomoc při úředních jednáních (tlumočení, sociálně-právní poradenství);
- pomoc při sepisování úředních dopisů (např. odvolání proti rozhodnutí soudu nebo posudkové komise, žádost o poskytnutí dávek podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, apod.);
- pomoc při hledání zaměstnání: odpovědi na inzeráty s nabídkou zaměstnání (ať již v novinách, či na internetu), telefonické zprostředkování rozhovoru mezi klientem – uchazečem o zaměstnání a jeho potenciálním zaměstnavatelem, zajištění asistence při samotném pohovoru; je-li to potřeba, poskytování rad při sestavování životopisu.

Sociální poradenství

Informace jsou klientům zprostředkovány ve znakovém jazyce nebo formou zřetelné artikulace.

Rodičům dětí se sluchovou vadou nabízí sociální poradna např. rady:

- jak postupovat při žádostech o kompenzační pomůcky;
- při výběru školy či vyřizování invalidního důchodu pro jejich dítě apod.

Služby sociální poradny FRPSP jsou klientům poskytovány bezplatně.

Speciální psychologická poradna FRPSP nabízí psychologické poradenství zaměřené na problémy neslyšících lidí a jejich (nejbližšího) slyšícího okolí:

- manželské, rodinné poradenství;
- poradenství v oblasti školní psychologie;
- krizovou intervenci;
- individuální psychoterapii. (www.frpsp.cz)

Speciální psychologická poradna

Kromě poskytování uvedených služeb je psychologická poradna také kontaktním centrem v oblasti **psychiatrické problematiky a problematiky závislostí** (spolupracuje s krizovým centrem RIAPS, se stacionářem FOKUS pro duševně nemocné, s chráněnou dílnou BONA, s psychiatrickou léčebnou v Praze-Bohnicích aj.). Rovněž služby speciální psychologické poradny FRPSP jsou klientům poskytovány bezplatně a komunikačním prostředkem je znakový jazyk.

Kontaktní centrum

Podstatnou součástí činnosti FRPSP je rovněž provozování **Informačního centra o hluchotě**, jehož primárním cílem je vyhledávání, shromažďování a zpracovávání informačních pramenů o problematice sluchového postižení a jejich následně zpřístupňování široké odborné i laické veřejnosti.

Informační centrum o hluchotě

Informace jsou zájemcům poskytovány při osobním, telefonickém i písemném kontaktu, k dispozici je rovněž **knihovna** (s nabídkou výpůjčních služeb) s rozsáhlým rejstříkem tuzemské i zahraniční literatury. FRPSP prostřednictvím informačního centra vyvíjí také **odbornou přednáškovou a publikační činnost**.

4.2 Agentura pro neslyšící

Cíle APPN Hlavním cílem Agentury pro neslyšící, o. s., (APPN) je aktivně působit na vytváření a rozvoj zdravého a stabilního trhu práce pro neslyšící, jejich integrace do světa slyšících zvýšením dostupnosti a kvality sociálních služeb. Za **hlavní předpoklad úspěchu** považují zakladatelé a pracovníci agentury **vstřícné a otevřené jednání ze strany majoritní skupiny slyšících**, proto se soustředí zvláště na poskytnutí podpory při získávání a udržení pracovního uplatnění a zvýšení vzájemného respektu a informovanosti o této minoritní skupině. V rámci své práce komunikuje agentura s příslušnými institucemi i státními orgány. (www.appn.cz)

Pro zlepšení pozice neslyšících se snaží pracovníci agentury nastavit slyšící společnost tak, aby její příslušníci věděli, jaká omezení přináší sluchové postižení a jaké přednosti vyplývají z kultury Neslyšících. Další činnosti jsou zaměřené na firmy, aby věděly, jaké pracovníky v neslyšících získávají, kde jsou jejich přednosti a kde omezení a aby nedocházelo ke zbytečným nedorozuměním.

Aktivita Dalšími činnostmi v rámci projektu Agentury pro neslyšící jsou:

- APPN**
- přednášky a multimediální konference;
 - pořádání workshopů týkajících se trhu práce;
 - zpřístupňování aktuálních informací.

Agentura se přitom nezaměřuje pouze na trh v České republice, ale sbírá i informace o řešení zaměstnávání neslyšících v Evropské unii. Mezi další služby, které agentura poskytuje, patří:

- internet zdarma;
- kurzy práce s počítačem;
- jazykové kurzy pro neslyšící (český jazyk) a nedoslýchavé (anglický jazyk);
- telefonické vyřizování osobních záležitostí (objednání u lékaře, vyřízení vzkazu apod.);
- pomoc s porozuměním textům (úřední, soukromé nebo soudní spisy a další písemnosti);
- tlumočnické služby;
- právní poradenství.

Agentura rovněž vyvíjí bohatou projektovou činnost, pomocí které se dále snaží naplňovat své výše uvedené cíle.

4.3 Centrum kochleárních implantací u dětí

CKID Centrum kochleárních implantací u dětí (CKID) bylo zřízeno Ministerstvem zdravotnictví ČR roku 1996 na ORL klinice 2. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a ve Fakultní nemocnici v Praze-Motole jako **jediné pracoviště v České republice, které se zabývá problematikou kochleárních implantací u dětí a mladistvých do 18 let**. Multidisciplinární tým odborníků (otochirurg, foniatr, klinický psycholog, otolaryngologové, kliničtí logopedi, kliničtí inženýři a audiologické sestry) je soustředěn na dvou pracovištích a spolupracuje s dalšími odborníky (neurolog, rentgenolog, anesteziolog).

Ambulantní část zajišťuje předoperační a pooperační rehabilitační péči, včetně programování řečového procesoru. Společně s odborníky z lůžkové části hodnotí možnost využití kochleárního implantátu u jednotlivých kandidátů a vybrané kandidáty předkládá ke schválení komisi pro po-

suzování úhrady kochleárního implantátu. Úzce spolupracuje s logopedy v místě bydliště a s pracovníky speciálněpedagogických center při školách pro sluchově postižené. (www.ckid.cz)

4.4 Český klub nedoslýchavých HELP

Český klub nedoslýchavých HELP je neziskovou organizací sluchově postižených (převážně nedoslýchavých) s celostátní působností. Posláním ČKNH je **hájit zájmy** sluchově postižených – **nedoslýchavých**, usilovat o větší informovanost veřejnosti o problémech osob se sluchovým postižením a poskytovat svým členům **komplexní služby** (odborné sociální poradenství včetně navazujících služeb), které pomáhají při překonávání každodenních bariér v jejich životě. ČKNH

V současné době má klub svá poradenská střediska v Plzni, Brně, Hradci Králové, Ostravě, Ústí nad Orlicí, Uherském Brodě a v Pardubicích. Centrum organizace je v Plzni. Aktivní klub s poradenstvím funguje v Břeclavi. Odborné sociální poradenství včetně zprostředkování navazujících služeb zajišťuje klub také v Rokycanech a v Mariánských Lázních. Poradenská střediska

Poradenské služby poskytované Českým klubem nedoslýchavých HELP:

Služby

- **Zdravotnické poradenství** – podávání informací o sluchových vadách, možnostech léčby a kompenzace vad, klub poskytuje informace, kam se obrátit na odborné vyšetření a pro předpis sluchadla, jaké kompenzační pomůcky se vyrábějí a k čemu slouží, kde je sluchově postižený získá, jaký příspěvek (a kde) na ně může dostat.
- **Technické poradenství** – informace o sluchadlech a ostatních kompenzačních pomůckách pro sluchově postižené. Převážná většina těchto pomůcek je k dispozici na klubových poradenských střediscích, kde si je sluchově postižení mohou na sobě vyzkoušet. V případě, že jim bude kompenzační pomůcka vyhovovat, mohou si ji přímo zakoupit nebo středisko nákup zprostředkuje za nejvýhodnější ceny.
- **Sociálně-právní poradenství** – poskytování informací o právních předpisech souvisejících se zdravotním postižením a sluchovou vadou, příspěvcích na kompenzační pomůcky a způsobu poskytování sociálních dávek (kdo je může nárokovat a kdo je poskytuje). (www.audiohelp.cz)

4.5 Poradny Svazu neslyšících a nedoslýchavých v ČR

Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR provozuje **sít poradenských center** ve 14 městech České republiky (Beroun, České Budějovice, Domažlice, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Most, Prostějov, Příbram, Tábor, Uherské Hradiště, Valašské Meziříčí, Veselí nad Moravou a Zlín), která zajišťují uživatelský servis (pro technické pomůcky) a odborné poradenství založené na spolupráci s foniatrickými lékaři, ORL pracovišti, logopedy a audioprotetickými firmami. SNN ČR

Další poradnou je **Poradna pro nedoslýchavé a ohluchlé**, která poskytuje zejm. služby zaměřené na:

- kontrolu sluchadel a jejich drobné opravy;
- zácvik používání sluchadel;
- seznámení s dalšími pomůckami usnadňujícími komunikaci;
- možnosti odstranění komunikačních bariér a zlepšení orientace ve společnosti;
- zprostředkování dalších potřebných kontaktů;
- individuální poradenství v bydlišti. (www.snn-cr.cz)

Součástí nabízených služeb je i tlumočení českého znakového jazyka a znakované češtiny.

4.6 Korespondenční poradny

Gong **Poradny časopisu Gong**

Čtvrtletník *Gong* nabízí svým čtenářům poradenské služby ve dvou oblastech:

- poradenství pro osoby s tinnitem (ušním šelestem) korespondenční formou a pořádání přednáškového cyklu „Jak žít s tinnitem“;
- poradenství pro uživatele sluchadel (jejich výběr, nastavení nebo řešení problémů s jejich užíváním).

O zmíněných oblastech, stejně jako o dalších aktuálních otázkách týkajících se sluchového postižení, je možné diskutovat i na webových stránkách časopisu *Gong* (www.gong.cz), kde v rámci moderované diskuse příslušní odborníci zodpovídají dotazy návštěvníků stránek.

Internet- Poradna **InternetPoradna pro osoby se sluchovým postižením**

Internetová poradna pro osoby se sluchovým postižením je součástí komplexního projektu www.internetporadna.cz zahájeného v roce 2001, jehož cílem je poskytování krizového poradenství na e-lince důvěry, internetové variantě linky důvěry (forma chatu). V současné době je do projektu zapojeno více než 250 dobrovolníků – odborníků z pomáhajících profesí v neziskové i státní sféře, kteří odpovídají na dotazy z oblasti jejich specifické odbornosti. Na poradenství z oblasti sluchového postižení se aktuálně podílí 27 redaktorů. Všechny dotazy jsou anonymní (případně jsou anonymizovány operátorem projektu). (www.iporadna.cz/sluch/index.php)

Shrnutí

Oblast poradenství pro osoby se sluchovým postižením je v České republice zajišťována sítí státních i neziskových organizací, které svým zaměřením pokrývají celou oblast poradenské praxe. V těchto poradenských institucích mohou klienti (osoby se sluchovým postižením, rodinní příslušníci, pracovníci pomáhajících profesí, zaměstnavatelé, zájemci z řad veřejnosti) získat ucelené informace ze všech oblastí života osob se sluchovým postižením, a to napříč věkem i zaměřením poradenských služeb.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Charakterizujte Středisko rané péče Tamtam a jím poskytované služby.
2. Vyjmenujte alespoň pět poradenských center, která poskytují služby studentům se sluchovým postižením na vysokých školách.
3. Která poradenská instituce si klade za cíl zvýšení povědomí veřejnosti o problematice sluchového postižení, a tím usnadnění zaměstnávání osob se sluchovým postižením?
4. Vyjmenujte alespoň deset služeb, které poskytují speciálněpedagogická centra pro sluchově postižené.
5. Jaká je webová adresa internetové poradny pro osoby se zdravotním postižením, která obsahuje i sekci pro osoby se sluchovým postižením?

Pojmy k zapamatování

Tamtam
speciálněpedagogické centrum pro sluchově postižené
Federace rodičů a přátel sluchově postižených
Agentura pro neslyšící
Centrum kochleárních implantací u dětí
Český klub nedoslýchavých HELP
Svaz neslyšících a nedoslýchavých ČR
InternetPoradna

Literatura

Seznam použité literatury:

1. HOLMANOVÁ, J. 2005. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima. ISBN 80-7216-213-6.
2. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. *Sbírka zákonů*, č. 72/2005.

Internetové zdroje:

1. www.appn.cz
2. www.audiohelp.cz
3. www.ckid.cz
4. www.frpsp.cz
5. www.gong.cz
6. www.iporadna.cz/sluch/index.php
7. www.snn-cr.cz
8. www.tamtam-praha.cz